

Analysegruppa

Analysegruppe lagar analyser, samanlikningar og rapportar til universitetsleiinga om trendar, rammer og utviklingstrekk som er aktuelle for å gjennomføre UiBs strategi.

Analysegruppas medlemmar: Ingar Myking, Steinar Vestad, Bjug Olav Bøyum, Svein Jarle Nymark, Gry Flatabø, Morgan Alangeh og Caroline Armitage.

UiB slår til i FRIPRO!

Relativt god utteljing for UiB i Forskningsrådet og meir varierende i EU hittil i år.

Oversiktar over UiBs sine søknadar til Forskningsrådet og EU sine utlysingar 2024 blei vist i analysegruppa sitt [nyhetsbrev 30 mai](#). UiB hadde på tidspunktet sendt 25 søknader til FRIPRO, 45 søknadar til tematiske utlysingar av forskarprosjekt og 11 søknadar til kompetanse- og samarbeidsprosjekt.

Taklar løpande fristar

Dei første tildelingane til løpande fristar i FRIPRO er no offentleggjort. I alt vart 21 prosjekt finansiert i denne runden. Av desse fekk UiB tilslag på fire søknader: to til erfarne forskarar, ein til tidleg karriere og ein til mobilitetsstipend. Tre av prosjekta gjekk til Institutt for Biovitenskap, eit gjekk til AHKR.

Tabell 1 søknadstal per 26 april 2024

	Søknader	Tilslag	Tilslagsprosent
UIO	46	5	11 %
UIB	18	4	22 %
UIT	12	3	25 %
NMBU	5	3	60 %
PRIO	7	2	29 %
NTNU	17	1	6 %
SIMULA	6	0	0 %
OSLOMET	6	0	0 %
Andre	52	3	6 %
Totalsum	169	21	12 %

Dette er ein relativt god utteljing sett i høve til sektoren totalt: fem prosjekt gjekk til UiO, tre til UiT og NMBU, eit til NTNU og fem til andre institusjonar.

Betre suksessrate

Ettersom dette er basert på løpande søknadsbehandling er anslag på innvilgingsprosent usikker. Det ser ut til at søknader fram til utgangen av mars er evaluert. På det tidspunktet hadde UiB sendt 18 søknader, som gjev

ein tilslagsprosent på 22. Forskningsrådet sjølv reknar ein suksessrate på 19%. Dette er betydeleg høgare enn tidlegare år (5% i 2022), men basert på eit betydeleg lågare tal på søknader. Per 20. juni har UiB sendt 27 søknader totalt. Forskningsrådet har signalisert at det vil gjerast tildelingar kvar andre månad ut året, men med ein gjennomsnittleg behandlingstid på rundt seks månader. Nasjonalt går fem av søknadane som ikkje fått finansiering, vidare til seinare søknadsrundane.

Tildelingar til tematiske utlysingar av forskarprosjekt og kompetanse- og samarbeidsprosjekt (KSP) blir offentleggjort dei siste to vekene i juni. UiB har så langt oppnådd finansiering på eit KSP-prosjekt innan energi. I tillegg er UiB partner i eitt FME-prosjekt i regi av SINTEF, to KSP-prosjekt leia av UIS og CICERO, to FRIPRO (UiO og Haukeland) samt valforskningsprogrammet leia av ISF.

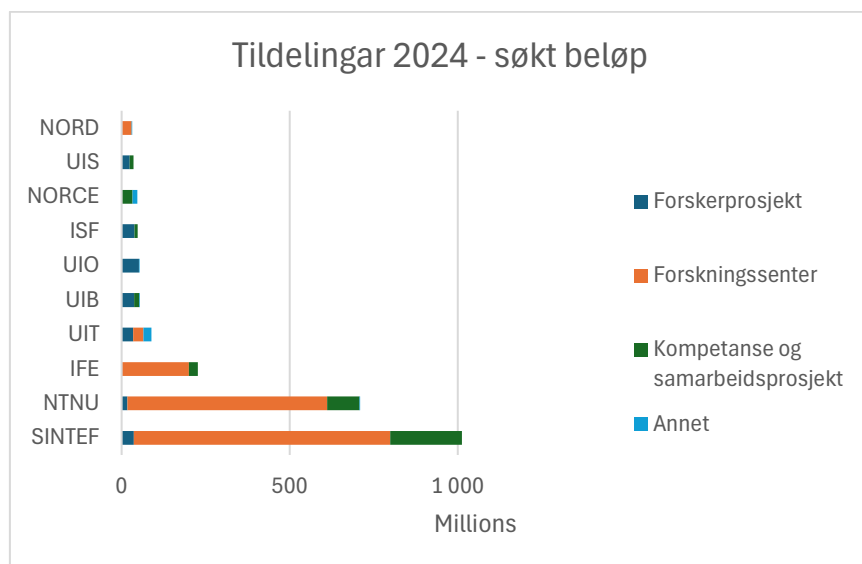
Desse har fått midlar til forskarprosjekt og KSP så langt:

- Gyri Teien Haugland (BIO) - FRIPRO erfarne forskere: Developing mRNA vaccines to fight viral diseases in Atlantic salmon
- Alistair Seddon (BIO) - FRIPRO erfarne forskere: Reconstructions of UV-B radiation across the Laschamps Geomagnetic Excursion
- Mari H. Eilertsen (BIO) - FRIPRO tidlig karriere: Worm Forest EcoSysTems in Arctic hydrothermal vents and cold seeps
- Christina Videbech - FRIPRO mobilitetsstipend: The Fora of Rome and their Christian Graffiti (4th-8th centuries)
- Christian Haug Eide (GEOV) - KSP: Integrated study of Fluid Migration and Seepage in the Southern Norwegian North Sea - Impact on Hydrocarbons, Environment, and CO2 storage

Les meir om prosjekta på [UiB sine nettsider](#), og FRIPRO-tildelingane på [Forskningsrådet sine nettsider](#).

Av tildelingane som er offentleggjort våren 2024 har fire andre institusjonar henta større midlar enn UiB.

Tabell 2 Tildelingar publisert på NFR sine nettsider per 19.06.2024

Det er særleg tildelingar til Forskningscenter for miljøvenleg energi (FME) som veg tungt i tildelte beløp. Særleg SINTEF og NTNU har store andelar av desse løyvingane.

Tildelingar frå EU

Så langt i 2024 har UiB oppnådd finansiering på 17 prosjektforslag:

- 2 Global challenges koordinatorprosjekt (HEMIL, SVT)
- 1 ERC Advanced grant
- 2 Infrastruktur
- 6 MSCA Postdoctoral fellowships
- 5 MSCA Doctoral Networks

Dei to koordinatorprosjekta vart offentleggjort i juni. Gjennom desse skal UiB leie større internasjonale konsortium over ein periode på fem år. UiB har berre oppnådd eit slikt prosjekt tidlegare i dette rammeprogrammet.

Forskningsrådet har stilt til veie oversikter over søknadsaktivitet og gjennomslag i programmet for heile sektoren, ved utgangen av 2023. Datagrunnlaget er søknader som er registrert i EU sin database (ECORDA) per 5. mai. For UiB gjeld dette søknader som er sendt innan desember 2023.

Nasjonalt er det SINTEF og NTNU som hentar mest midlar gjennom programmet. Av dei større universiteta merkar UiB seg med lågare søknadsaktivitet totalt, og ein mindre del av dei totale tildelingane enn i tidlegare rammeprogram. Skilnadene i søknadsaktivitet er særleg innan mobilitetsprogrammet MSCA. Det er også ein noko lågare deltaking i konkurransen om midlar frå tematiske utlysingar, særskild i høve til NTNU, men også UiO. UiO har tidlegare hatt mindre aktivitet i tematiske program.

Program	Prog.	UiB		UiO		NTNU		Alle universitet	
		Søk- nader	Pro- sjekt	Søk- nader	Pro- sjekt	Søk- nader	Pro- sjekt	Søk- nader	Pro- sjekt
European Research Council (ERC)	ERC	95	14	224	33	109	14	517	74
Marie Skłodowska-Curie (MSCA)	MSCA	77	12	259	61	285	56	941	191
Research infrastructures	INFRA	16	16	19	13	16	11	59	47
Sum Excellent Science		188	42	502	107	410	81	1517	312
Health	CL1	25	6	45	13	40	5	143	34
Culture, creativity and inclusive society	CL2	15	3	25	6	28	6	126	28
Civil Security for Society	CL3	2	1	8	3	32	5	61	12
Digital, Industry and Space	CL4	10	1	60	13	93	21	199	44
Climate, Energy and Mobility	CL5	13	4	16	4	171	41	269	64
Food, Bioeconomy... Environment	CL6	13	2	7	3	56	15	159	48
Sum Global Challenges		78	17	161	42	420	93	957	230
European Innovation Council (EIC)	EIC	12	3	20	3	59	2	120	12
European innovation ecosystems	EIE	1				1		4	1
Sum Innovative Europe		13	3	20	3	60	2	124	13
Widening participation	WIDENING	10	1	6	2	26	4	74	14
Reforming European R&I	ERA			7	1	4	2	17	6
Sum Widening Participation		10	1	13	3	30	6	91	20
Totalt:		289	63	696	155	920	182	2689	575
Suksess %/Bevliget beløp, mill. €		21,8%	43	22,3%	102	19,8%	110	19,8%	110

Tilstandsrapport for høyere utdanning 2024: Flere med forskningskompetanse i Norge, og færre studiepoeng per årsverk!

Et sentralt trekk i utviklingen av norsk høyere utdanning det siste tiåret er økt vekt på forskning i deler av sektoren som historisk har hatt lav forskningsaktivitet, ifølge [Tilstandsrapporten](#).

Tilstandsrapporten gir en omfattende oversikt over status og utviklingstrekk i høyere utdanning. På grunnlag av en rekke ulike kilder presenterer rapporten tidsserier med statistikk og analyser av virksomheten ved universiteter og høyskoler, og dessuten institusjonenes menneskelige og økonomiske ressurser. En viktig del av rapporten, og vel verdt å se gjennom, er det [digitale vedlegget](#) med detaljert statistikk i tidsserier. Her er noen hovedpunkt:

Flere i førstestillinger

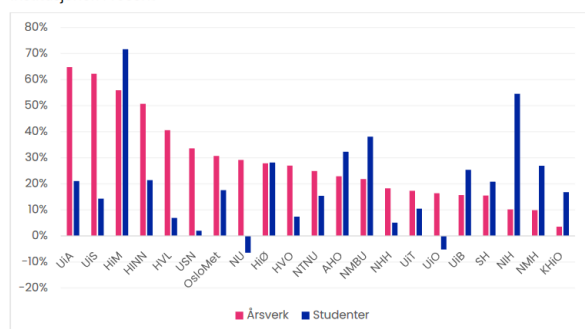
Ett uttrykk for endringen er økningen i andel faglig ansatte med førstestillingskompetanse ved en rekke institusjoner. Ser vi tiårsperioden over ett, har HVL, USN, OsloMet, HNN og NU hatt den største økningen i andel faglig ansatte med førstestillingskompetanse.

Økningen har gitt økning i forskningsresultat for eksempel ved at antall publiseringspoeng per faglige stilling har økt. Samtidig har veksten i faglige årsverk vært sterkere enn veksten i studiepoeng slik at antall studiepoeng per faglige stilling er redusert. Den sterkeste nedgangen i antall studiepoeng per faglig årsverk siste ti år er ved:

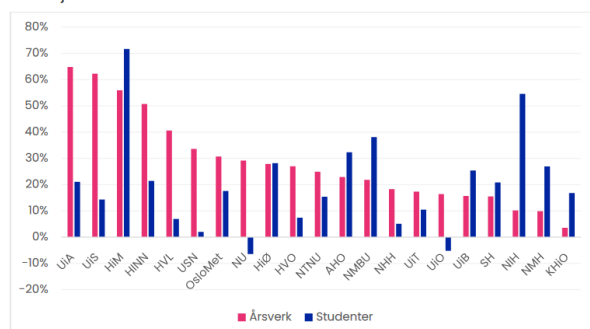
- Universitetet i Stavanger — 33 prosent nedgang
- Høgskolen i Innlandet — 31 prosent nedgang
- Nord universitet — 29 prosent nedgang
- Universitetet i Sørøst-Norge — 29 prosent nedgang
- Høgskulen på Vestlandet — 23 prosent nedgang
- Universitetet i Agder — 22 prosent nedgang

UiB går motsatt retning med en økning på 18 prosent i perioden, mens UiO har gått ned med 15 prosent i perioden.

Figur 9.6 Vekst i årsverk totalt og i antall registrerte studenter 2014–2023, statlige institusjoner. Prosent

Figur 9.6 Vekst i årsverk totalt og i antall registrerte studenter 2014–2023, statlige institusjoner. Prosent

Store skiller som mykes noe opp

Utviklingen i antallet stipendiater og avlagte doktorgrader viser hvordan de historiske skillene i sektoren mykes noe opp over tid. Mens BOTT (universitetene i Oslo, Bergen, Tromsø og Trondheim) sto for tre av fire stipendiatårsverk i 2014, er dette redusert til to av tre i 2023

Flest publiseringspoeng per faglig årsverk blant de statlige i 2023 hadde NIH (1,70), mens UiO hadde det klart høyeste antallet (1,69) blant de store statlige institusjonene, etterfulgt av UiB (1,41). Deretter følger UiA, UiS og NTNU. 2014 stod UiO, NTNU, UiB og UiT til sammen for 71 prosent av alle publiseringspoeng ved universiteter og høyskoler. I 2023 var andelen redusert til 62 prosent

Sammenliknet med våre nordiske naboland skiller norsk forskerutdanning seg nokså klart ut når det gjelder fagområder. Norge har en høyere andel av doktorgradene innenfor samfunnsvitenskap og humaniora og en lavere andel innenfor naturvitenskap og teknologi.

Inntektene går ned

Sektoren samlet har reduserte inntekter etter en lang periode med vekst, der det også er en svak nedgang i statlige bevilgningers andel av samlet finansiering. BOA står for ca. ti prosent av inntektene, men to tredeler kom i 2023 fra offentlige kilder. Det er en stadig synkende andel som kommer fra næringslivet (13 prosent i 2023).

EU

EU/Forskningsrådet står for ca. 10 prosent av inntektene i sektoren. Særlig EU har økt som en følge av at stadig flere institusjoner deltar i utlysningene. Den norske deltakelsen i rammeprogrammet er dominert av de største, forskningstunge institusjonene. Til nå i programperioden har NTNU mottatt 88 millioner euro, UiO 86 millioner euro og UiB 37 millioner euro. Det utgjør 73 prosent av midlene tildelt norske universiteter og høyskoler. 41 prosent av de innvilgede ERC-prosjektene med norsk deltakelse er koordinert av UiO, og 18 prosent hver av henholdsvis UiB og NTNU. Øvrige universitets- og høyskoleaktører med koordinatroller er UiT (3), NMBU (2) samt BI, OsloMet, MF, NU og NHH, som alle koordinerer ett prosjekt hver. Rundt femti prosent av prosjektene hører til humaniora og samfunnsvitenskap, de resterende er noenlunde likt fordelt mellom livsvitenskap, og naturvitenskap og teknologi.

Forskningsrådet

Når det gjelder inntekter fra Forskningsrådet har forholdet mellom institusjonene ikke endret seg særlig over tid. De fire institusjonene med den høyeste tildelingen fra Forskningsrådet per faglig årsverk i 2014 (NMBU, UiO, UiB og NTNU) mottok mest også i 2023, og forskjellen til andre institusjoner var omtrent den samme som ti år tidligere. Mens høyskolene HVO, HiØ og HINN mottok henholdsvis 0, 1 og 2 prosent av driftsinntektene fra Forskningsrådet, var tilsvarende tall for UiB, NMBU, NTNU og UiO mellom 10 og 13 prosent. Av de store, statlige breddeinstitusjonene ligger UiT og UiS i en mellomposisjon, med henholdsvis 6 og 7 prosent.

Tabell 10.5 Varmekart: Fire indikatorer for forskning relatert til størrelsesfaktorer ved institusjonene

	Stipendiater som andel av alle faglige årsverk	Tildeling fra NFR per faglige årsverk (1000 kr)	Forskningsfinansiering, EU per faglige årsverk (1000 kr)	Publiseringspoeng per faglige årsverk
UiO	30 %	310	75,1	1,69
UiB	27 %	253,9	65,0	1,41
NTNU	33 %	232,7	57,3	1,23
NMBU	27 %	333,3	51,4	1,03
MF	22 %	111,2	33,6	2,5
NIH	32 %	95,3	16,8	1,7
NHH	27 %	162,9	37,0	0,87
UiS	25 %	136,7	15,2	1,25
UiT	23 %	131,3	26,6	0,97
UiA	20 %	79,4	9,2	1,25
OsloMet	14 %	99,2	17,4	0,95
BI	15 %	41,2	14,4	1,26
NU	18 %	57,2	15,9	0,79
HiM	15 %	22,5	12,2	0,89
USN	13 %	74,7	8,2	0,84
HINN	16 %	46,7	2,1	0,87
HVL	11 %	68,9	8,1	0,63
HK	10 %	22,4	15,8	0,83
NMH	21 %	4,2	0,0	0,36
VID	12 %	9,1	4,8	0,88
HVO	16 %	8,9	0,0	0,58
HiØ	8 %	34,8	0,4	0,82

Studentene i Norge er eldre enn i andre sammenlignbare land

De tar typisk kortere/fleksible utdanninger, særlig innen lærer- og pedagogiske fag. Menn er underrepresentert (40 prosent) og innvandrere utgjør en stadig større andel av studentmassen: En av fem er innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre. 2023 var det første året med reduksjon i gjennomføring på bachelor på ti år. UiO (41 prosent) og UiB (44 prosent) hadde lavest gjennomføring på normert tid generelt av de statlige institusjonene. UiO og HVO har en stor andel av studentene som studerer humanistiske, samfunnsvitenskapelige eller juridiske fag. Aller høyest ligger UiB, med 61 prosent. Størst andel studenter på høyere grad har NMBU, NTNU, UiO, UiB og NHH, alle mellom 45 og 55 prosent. Lavest andel på høyere grad av institusjonene i figuren har HK og BI, med 5 og 10 prosent.

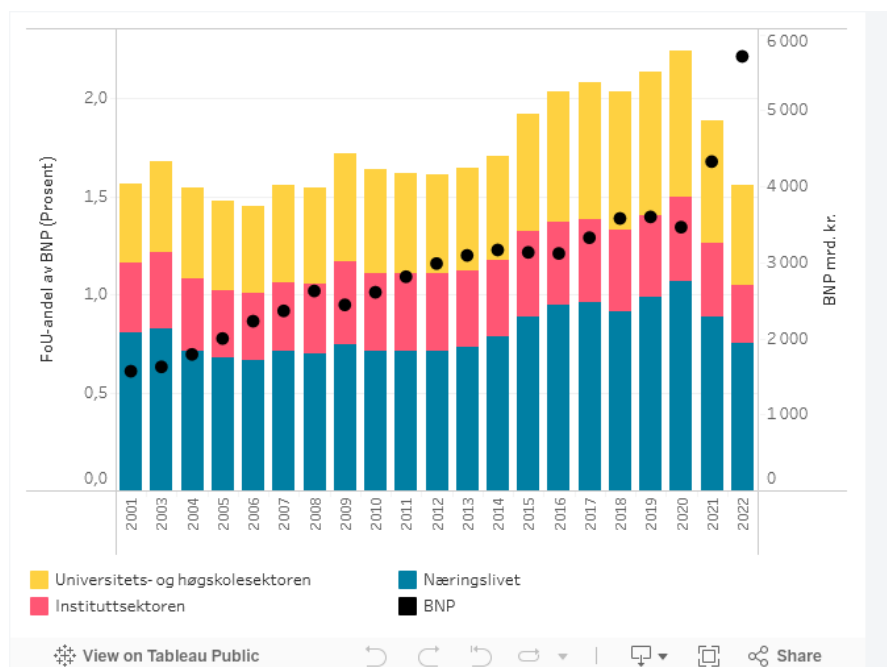
Tabell 10.2 Varmekart: utvalgte kvalitetsfaktorer

	Kvalifiserte førstevalgssøkere per studie plass	Poengsnitt, opptatte studenter	Total faglig tidsbruk [timer]
NHH	4	53,5	37,4
NTNU	2,2	48	35,6
UiO	2,7	47,7	32,6
UiB	2,4	47,4	32,7
NIH	3,6	47,8	27,2
NMBU	2,3	44,7	34,9
OsloMet	2,2	44	30,7
UiS	2	42,2	32,4
VID	1,3	40,7	36,4
UiA	1,6	43,4	31,9
HVL	1,5	42,9	32,7
UiT	1,2	42,7	33,1
HINN	1,8	42	31,2
USN	1,2	40,3	34,4
HiØ	1,5	40,1	32,3
HiM	1,2	39,8	33,4
NU	1,1	40,4	30,7
HVO	1	41,3	27,7
NLA	0,8	39,4	24,2

Indikatorrapporten: Lavest BNP-andel på 14 år

FoU-utgiftenes andel av bruttonasjonalprodukt (BNP) er en mye brukt indikator for å måle FoU-innsats opp mot verdiskapingen. I 2022 var målet på 1,56 prosent. Så lav har andelen ikke vært siden 2008 da den utgjorde 1,55 prosent, viser den årlige [Indikatorrapport](#) som lages av NIFU og SSB på bestilling fra Forskningsrådet..

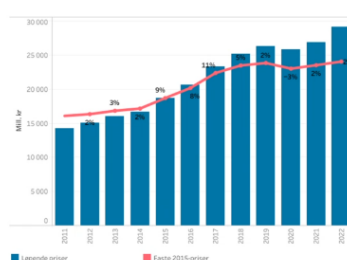
Rapporten viser status og utviklingstrekk for FoU-aktiviteten i Norge med hovedvekt på FoU-utgifter for 2022. Men FoU-utgiftene og BNP har i liten grad fulgt hverandre. Under finanskrisen i 2009 var det nedgang i begge størrelser, mens det i 2015 og 2016 var nedgang i BNP, mens FoU-utgiftene vokste. I det første koronaåret var det realnedgang i både FoU-utgifter og BNP. For de to siste statistikkårene har veksten i FoU-utgiftene vært på et «normalt» nivå, gitt veksten for andre år i perioden, mens veksten i BNP har vært svært høy i 2021 og 2022, noe som henger mer sammen med krigen i Ukraina og økte olje- og gasspriser, enn investeringer i FoU.

FoU-utgiftene består av ...

FoU-statistikken skiller mellom fire utgiftsarter; lønn, annen drift, vitenskapelig utstyr og utgifter til bygg. Utgiftene til lønn for forskerne og støttepersonalet som utfører FoU-aktiviteten, utgjør mest, siden forsknings- og utviklingsarbeid er en arbeidsintensiv aktivitet.

FoU-utgifter i UoH-sektoren

18. juni 2024

FoU-utgifter i 2022:

- Totalt 29 milliarder kroner brukt på FoU, opp fra 27 milliarder i 2021.
- Realvekst på 2,3% justert for prisstigning.

Fordeling av FoU-utgifter i 2022:

- Lønnsutgifter: 16 milliarder kroner (56% av totale FoU-utgifter).
- Andre driftsutgifter: 10 milliarder kroner.
- Kapitalutgifter: Under 3 milliarder kroner.

INDIKATOR
RAPPORT
EN

Sektor	2020	2021	2022	Andel av total FoU 2022	Realvekst 2021–2022
Næringslivet ¹	36 876	38 305	42 793	48	5,4
Universitets- og høyskole-sektoren	25 816	26 904	29 149	33	2,3
Instituttsektoren	14 998	16 411	16 965	19	-2,4
Totalt	77 691	81 620	88 907	100	2,8
Herav helseforetak	4 859	5 268	5 765	6	4,3

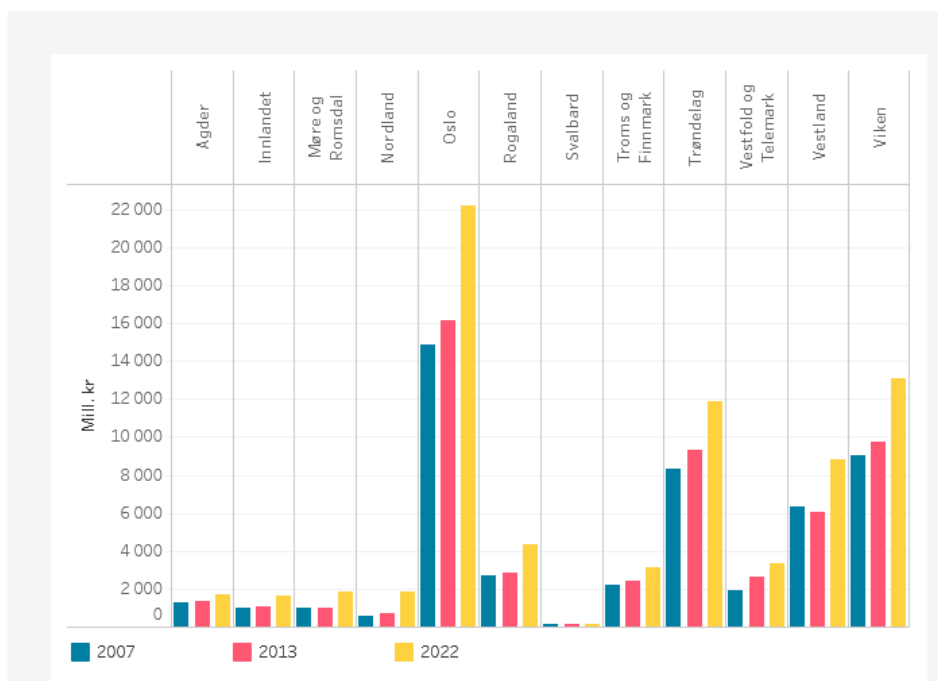
¹For næringslivet inngår foretak med 10+ sysselsatte.

Kilde: SSB; FoU-statistikk

FoU i hele landet!

De fire største FoU-fylkene Oslo, Viken, Trøndelag og Vestland sto for over tre fjerdedeler av FoU-utgiftene. Konsentrasjonen av FoU-aktiviteten i de fire fylkene har vært stabil over lengre tid, og har sammenheng med lokalisering av universiteter, høyskoler, institutter, FoU-intensivt næringsliv og helseforetak, både universitetssykehus og andre helseforetak.

Figur 1.6d FoU-utgifter etter region. 2007, 2013 og 2022. Faste 2015-priser.

Totale FoU-utgifter per innbygger er som foregående år størst i Oslo. Figur 1.6b viser at i Oslo forskes det for nær 38 500 kroner for hver eneste Oslo-borger. Nærmeste fylke målt i FoU-aktivitet per innbygger er Trøndelag, hvor det forskes for litt over 30 300 kroner per innbygger. Spranget er stort ned til Vestland og Troms og Finnmark hvor det forskes for litt over henholdsvis 16 600 kroner og 15 500 kroner per innbygger.

Bli kjent med det nye finansieringssystem

Kunnskapsdepartementet endrer finansieringssystemet for universiteter og høyskoler fra og med 2025. [Database for statistikk om høyere utdanning \(DBH\)](#) beskriver endringene i finansieringssystemet for universitet og høyskoler på en oversiktlig og god måte. Endringene omfatter blant annet:

- å beholde uttelling for gjennomførte studiepoeng og avlagte doktorgrader.
- avvikle uttelling for utvekslingsstudenter, publiseringspoeng eller eksterne inntekter.
- erstatte indikator for uteksaminerte kandidater med fullføring av studieprogram.
- justering av satser etter fagområder med mer

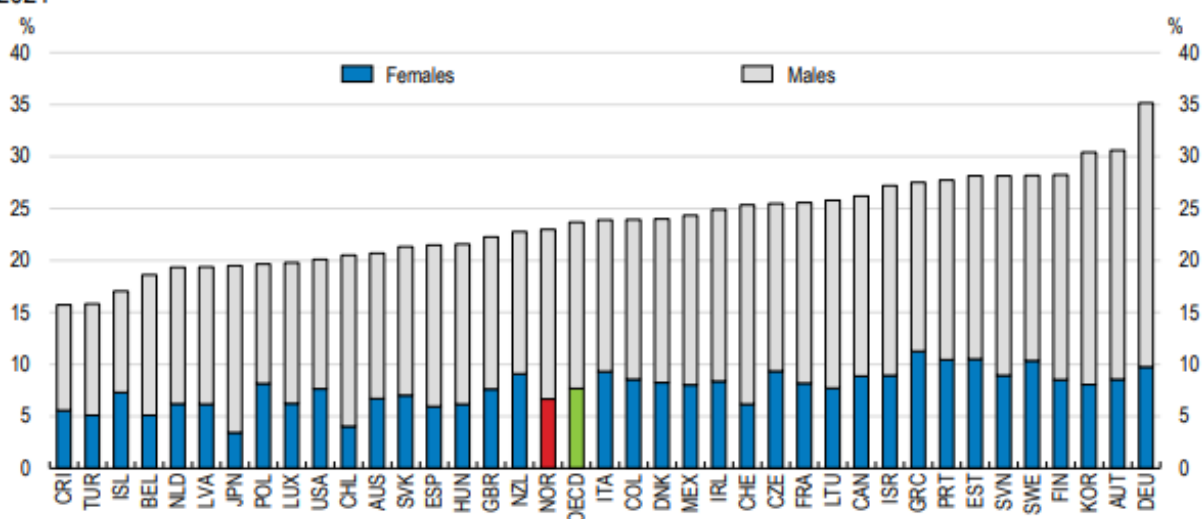
OECD: Norsk høyere utdanning trenger mer arbeidsmarkedsrelevans

Norge bør fortsette å øke arbeidsmarkeds-relevansen til sin høyere utdanningssektor, skriver OECD i sin [landrapport](#) om Norge (OECD Economic Surveys NORWAY).

Flere reformer har blitt vedtatt siden lanseringen av Norges kompetansestrategi i 2017 og de fleste planlagte universitetsfusjoner er fullført, noe som bidrar til å oppnå kvalitet knyttet til stordriftsfordeler og omfang for norsk høyere utdanning, skriver OECD. Til tross for disse reformene og den raske utvidelsen av tekniske og helsefaglige områder de siste årene, er kompetansegapet fortsatt betydelig. Videre forblir kvinners deltakelse i STEM-fagene utilfredsstillende, noe som tyder på lav attraktivitet i disse feltene, mener OECD om norsk høyere utdannings samhandling med arbeidsmarkedet.

Figure 1.34. Relatively few tertiary students graduate from STEM areas, especially women

In 2021

Note: STEM refers to engineering, manufacturing and construction; information and communication technologies (ICTs); and natural sciences, mathematics and statistics.

Source: OECD Skills for Jobs database.

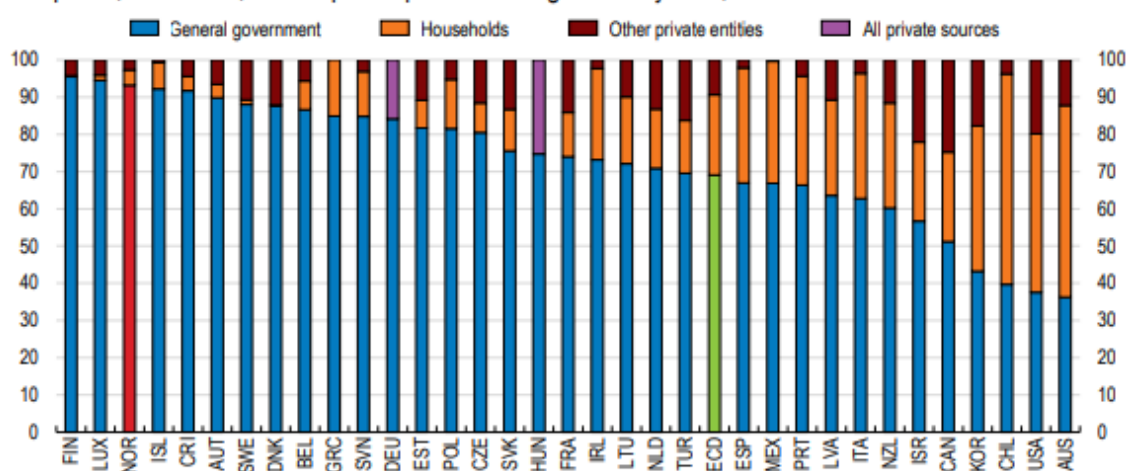
StatLink <https://stat.link/j6ag3v>

For lite privat finansiering

I tillegg er andelen privat finansiering av høyere utdanning er lavere enn i nesten alle OECD-land, delvis på grunn av mangelen på en fullt utviklet yrkesfaglig høyere utdanning, står det å lese. Bedriftenes involvering i utforming av pensum, undervisning og praksisbasert læring er begrenset, selv om Norges universiteter, sosiale partnere og studenter tradisjonelt anser praksisbasert læring som en av de potensielt mest effektive praksisene for å støtte arbeidsmarkedsrelevansen til programmene. Universitetene har videre få insentiver til å tiltrekke seg bedriftsfinansiering for å utvide forskning eller undervisning, og nivået av tredjepartsfinansiering regnes ikke lenger som en indikator på ytelse.

Figure 1.35. Students and firms contribute little to university funding

Share of public, household, and corporate private funding at tertiary level, 2020 or latest

Note: International sources of funding, that are particularly important for Greece (12% of total) and Estonia (12% of total), yet generally unimportant are excluded from the total funding. 2021 data for Costa Rica and New Zealand.

Source: OECD, Education at a Glance database.

StatLink <https://stat.link/pzn9dv>

Fullfører ikke praksis

Rundt halvparten av kandidatene fra høyere utdanning gjennomfører ikke praksisplasser eller andre opphold i en bedrift, noe som begrenser deres eksponering for reelle erfaringer. Styrking av det økonomiske samarbeidet mellom høyere utdanningsinstitusjoner og arbeidsgivere, spesielt i forskningsprosjekter, kan bidra til å løfte forskningsresultater og produktivitet betraktelig, mener OECD.

Utviklingsavtalene må kobles til finansieringen

Med den nye reformen av universitetsfinansiering har antallet resultatindikatorer som bestemmer finansiering blitt redusert, mens det legges mer vekt på strategiske «utviklingsavtaler», skriver OECD. Utviklingsavtalene antas å øke spesialisering og koordinering blant universitetene. Imidlertid er målene beskrevet i utviklingsavtalene ikke knyttet til finansiering, noe som gir universitetene svake insentiver til å reformere, påpekes det i rapporten fra OECD. På denne bakgrunn bør regjeringen styrke «utviklingsavtalene» ved å knytte oppnåelsen av disse til finansieringsnivåene. Videre bør noe

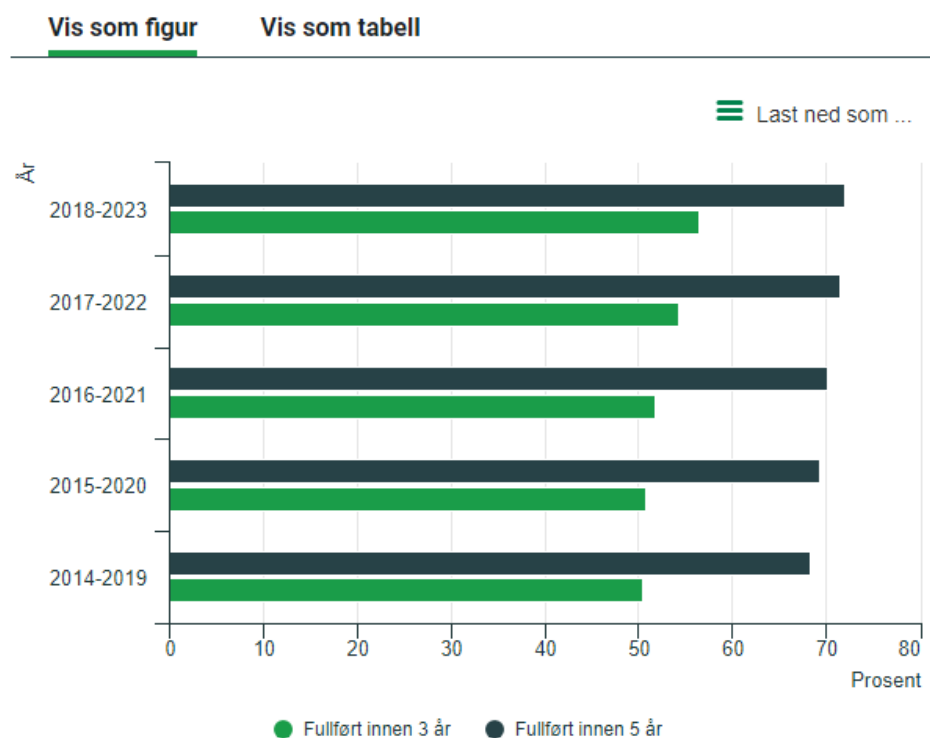
resultatfinansiering knyttes til arbeidsmarkedssuksess slik det gjøres i Danmark, Estland, Finland eller Polen, for å oppmuntre til relevansen av tilegnede ferdigheter, mener forfatterne bak rapporten.

Flere fullfører på normert tid

Andelen som fullfører på normert tid, øker i alle aldersgrupper. Økningen er størst blant studentene som starter på en bachelorutdanning før fylte 25 år, viser tall fra den årlige SSB-statistikken [Gjennomføring ved universiteter og høyskoler](#)

Mens i overkant av 68 prosent av bachelorstudentene med oppstart i 2014 fullførte utdanningen innen fem år, gjaldt det samme for 72 prosent av de med oppstart fem år senere

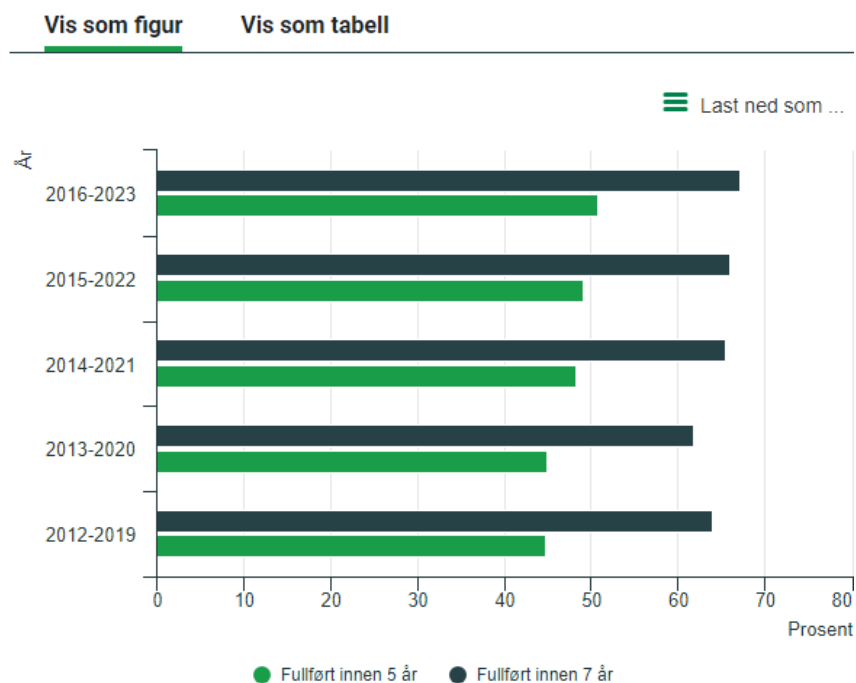
Figur 1. Gjennomføring for nye studenter på 3-årige bachelorutdanninger, etter fullføringsstatus. Prosent

Kilde: [Gjennomføring ved universiteter og høyskoler, Statistisk sentralbyrå](#)

Trenden er den samme for studenter som fullfører på normert tid på 5-årige masterutdanninger. Andelen som i samme tidsperiode har gjennomført et studium av denne typen to år etter normert tid, stiger fra 64 prosent til litt over 67 prosent.

Figur 2. Gjennomføring for nye studenter på 5-årige masterutdanninger, etter fullføringsstatus. Prosent

Kilde: Gjennomføring ved universiteter og høyskoler, Statistisk sentralbyrå

Må rehabilitere bygg for 200 milliarder

Energi- og klimamål og nye byggekrav fra EU innebærer en økte kostnader for byggene i universitets- og høyskolesektoren, viser fersk [rapport](#) fra Universitets- og høyskolerådet.

Universitets- og høyskolerådet (UHR) har kartlagt behovet for rehabilitering og oppgradering av byggene i universitets- og høyskolesektoren med tanke på dagens krav til energiøkonomisering, klimautslipp og andre nye tekniske krav. Konklusjonen er at prislappen for å rehabilitere byggene i henhold til de nåværende og kommende kravene er på mellom 125 og 200 milliarder kroner. Prioriterer man bare de byggene som har dårligst tilstand, er prislappen lavere, men vil innebære ekstrakostnader på mellom 4 og 7.

Det nasjonale publiseringsutvalget med oversikt over kanaler

Det nasjonale publiseringsutvalget er et nasjonalt utvalg med ansvar for den faglige forvaltningen av den norske publiseringsindikatoren. I september 2023 fikk publiseringsutvalget i oppdrag å utrede

publiseringsstatistikken og registeret over vitenskapelige publiseringskanaler. Nå har utvalget levert sin sluttrapport. [Rapporten kan leses her. \(PDF, 2 MB\)](#)

Fire anbefalinger for et forskningssystem med åpen, skjermet og gradert forskning

Forskning blir stadig mer i økende grad koblet til behovene for nasjonal sikkerhet. Kunnskapsdepartementet og Forsvarsdepartementet har bedt FFI, NSM og Forskningsrådet om å gi en anbefaling om hvordan det norske forskningssystemet kan videreutvikles slik at forskningsfronten i større grad blir tilgjengelig for forsvarssektoren. [De foreslår fire konkrete tiltak.](#)

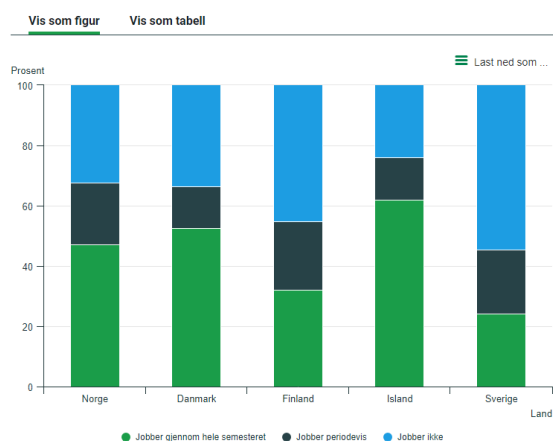
- Økt bruk av sivile forskningsmiljøer innenfor forsvar, sikkerhet og beredskap. Et viktig element i dette er å etablere en systematikk for å identifisere flerbruksmuligheter (dual-use) og skjermet forskning. I tillegg må antall forskningsutførende aktører som kan utføre gradert forskning øke noe.
- Opprettelse av en ny portefølje i Forskningsrådet for å styrke forskning relevant for forsvar, sikkerhet og beredskap.
- Etablering av en arena for kunnskapssamarbeid innenfor forsvar, sikkerhet og beredskap.
- Styrket tverrdepartemental koordinering av FoU for forsvar, sikkerhet og beredskap.

Mye jobb fører til mindre studietid – men ikke all jobb går på bekostning av studiene

Det er vanlig blant studenter i de nordiske landene å jobbe ved siden av studiene. Jo mer studentene jobber, jo mindre tid bruker de på studiene. Hvilke studentgrupper som jobber mest og hvor mye studentene kan jobbe uten å bruke mindre tid på studier, varierer mellom landene, [rapporterer SSB.](#)

Studenter som brukte 10 timer eller mer på betalt arbeid i uken i 2016, brukte mindre tid på studier enn studenter som ikke jobbet i det hele tatt. 2 av 3 heltidsstudenter i Norge hadde betalt arbeid ved siden av studiene i 2022, enten gjennom hele semesteret, eller periodevis. Andel studenter i Norge som jobber ved siden av studiene, har steget sammenlignet med tidligere år. I de andre landene varierer andel studenter som jobber mellom 76 prosent på Island og 46 prosent i Sverige.

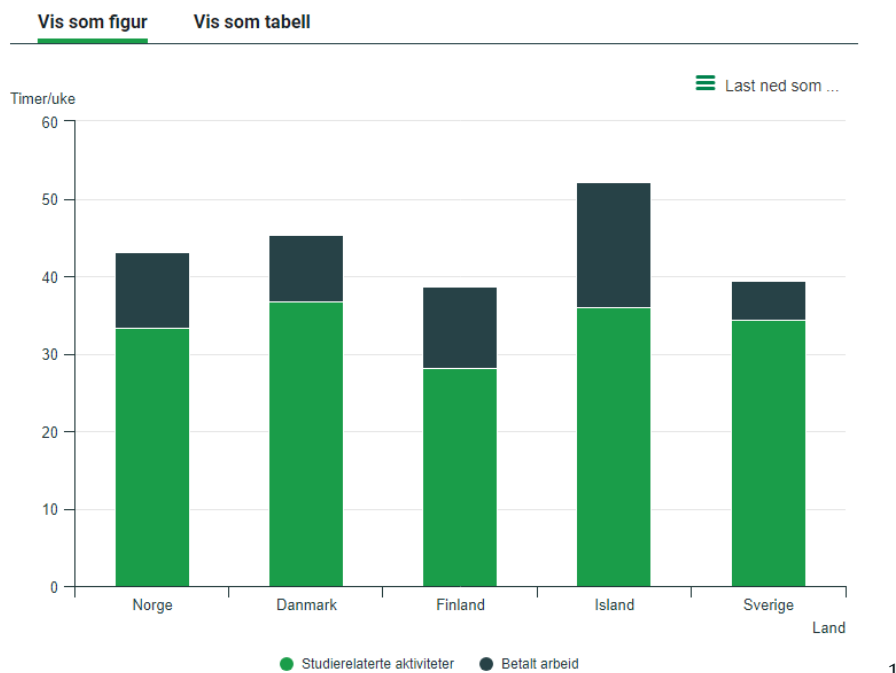
Figur 1. Andel heltidsstudenter¹ som har betalt arbeid, etter land. 2022

Studenter på Island jobber mest

Tidsbudsjettet til studentene varierer mellom landene. Studenter i Norge bruker i snitt 33 timer på studiene og 10 timer på betalt arbeid i løpet av en uke, altså 43 timer totalt på jobb og studier. Dette er mer enn studenter i Finland og Sverige, hvor den totale timebruken er i underkant av 40 timer i uken. Studenter i Danmark bruker i snitt noe mer tid på studier og jobb, med 45 timer, mens studenter på Island bruker mest tid med 52 timer.

Figur 2. Gjennomsnittlig tid brukt på studier og betalt arbeid, heltidsstudenter¹, etter land². 2022

Regjeringa sender forslag til nye universitetsreglar på høyring

Frå 1. januar neste år skal Noreg få [nye reglar](#) for kva som skal til for å bli universitet.

- I dag er det krav om fire doktorgradsprogram for å bli universitet. Regjeringa vil endre dette, og foreslår at det skal vere krav om minst eitt doktorgradsprogram. Institusjonen må ha doktorgradsutdanning som dekker det vesentlege av fagtilbodet. Dette gjer at institusjonar med eit breitt fagtilbod i praksis må ha meir enn éi doktorgradsutdanning.
- Regjeringa foreslår å vidareføre kravet om stabil forskarutdanning innanfor det vesentlege av fagområda. Det inneber at institusjonen minst må uteksaminere fem doktorgradskandidatar per år over ein treårsperiode og ha tatt opp minst 15 doktorgradsstudentar per år i snitt over ein periode på fem år.
- Dagens vitenskaplege høgskular kan bli universitet etter ein forenkla prosedyre.

[Høyringsfristen](#) er 30.09. Planen er at nye reglar skal tre i kraft frå 1. januar 2025.

ChatGPT i høyere utdanning – refleksjoner halvannet år etter

Et nytt [NIFU-notat](#) omtaler holdningen lærestedene har til ChatGPT og liknende teknologiers rolle i høyere utdanning, og hvilke tiltak de har gjort siden lanseringen av språkmodellen i november 2022.

Notatet viser at mens den første fasen etter lanseringen var preget av mye usikkerhet og frykt, opplever institusjonene at det nå har skjedd et skifte blant ansatte og studenter. Samtidig har den raske utviklingen og mangel på kunnskap og kompetanse om hva generativ kunstig intelligens kan og ikke kan gjøre, gjort det krevende for institusjonene å utarbeide konkrete tiltak.

Høyest utdanningsnivå i Oslo

I 2023 har 37 prosent av befolkningen universitet- og høyskolenivå som høyeste oppnådde utdanning. På fylkesnivå er det Oslo som har størst andel med en utdanning av denne typen på 56 prosent. Av disse har 32 prosent kort universitets- og høyskoleutdanning, mens 24 prosent har lang universitets- og høyskoleutdanning. Andelen i Oslo ligger høyt over totalen i de andre fylkene, hvor Vestland, Trøndelag og Viken, med i underkant av 37 prosent, er fylkene med nest høyest andel med høyere utdannelse. Fylket med den laveste andelen med universitets- og høyskolenivå som høyeste oppnådde utdanning, er Innlandet. Her har 22 prosent kort høyere utdanning, og 7 prosent lang.

Figur 1. Personer med universitets- og høyskolenivå som høyeste fullførte utdanning, etter fylke. Prosent. 2023

